

GALEB

2

**42. LETNIK
1995-1996**

MLADINSKA REVIJA
42. LETNIK 1995-96
OKTOBER 1995
ŠTEVILKA 2

Naslovna stran:
Eros Sullini, 4. r.
OŠ "Albert Sirk" - KRIŽ

Izdaja: Soc. Coop. Novi Matajur a r.l.
Čedad

Glavna urednica: **Majda Železnik**
Odgovorni urednik: **Dušan Udovič**
Uredniški odbor: **Marij Čuk, Kristina Kovačič, Mirjan Mikolj, Vera Poljšak, Magda Tavčar, Ksenija Majovski**
Naslov uredništva: **Galeb, Ul. dei Montecchi 6, 34137 Trst, telefon (040) 7796390** – Naročila in ekspedit: **7796600**

Fotostavek, fotoliti in tisk: **Graphart, Trst, Drevored D'Annunzio 27/E, Tel. (040) 772151**

Naročnina (10 števil): **33.000 lir**. Posamezna številka v Republiki Sloveniji **280 tolarjev**, naročnina **2.800 tolarjev**.

Galeb je mesečnik in je registriran na sodišču v Trstu pod št. 158 od 3. maja 1954. Včlanjen je v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana).

VSEBINA

Bina Štampe Žmavc: Zrnca sonca . . .	1
Andreja Borin: Jesen	2
Berta Golob: Pogled iz vremenske hišice: Oblačni dan	4
Marko Kravos: Zlati rog	6
Jože Sevljak: Lastavice	9
Peter Rustja: Jurčkov park: Prvi dež	10
Marjan Tomšič: Dve mami	13
Franci Lakovič: Mačje pismo	18
Adrijan Rustja: Vrdela pri Sv. Ivanu, kraljestvo mojih otroških iger	20
Klarisa M. Jovanovič: Bajeslovna bitja: Vile	22
Živa Pahor, Andrej Furlan: Na galebovih krilih: Kamniti zaklad in utrjeni grič	24
Klarisa M. Jovanovič: Mali kuharji pomagajo v kuhinji: Sadni kolač	27
Vera Poljšak: Rebusi	28
Maruša Tavčar: Krížanka...	29
Šolarji pišejo	30
Peter Furlan: Ronč in Brenč, svetovna prvaka: Met kopja (3. str. platnice) Besedilo na platnici: Marko Kravos	

Ilustracije so naredili: Vesna Benedetič (str. 19), Andreja Borin (str. 2-3), Mojca Cerjak (str. 1), Venio Dolenc (str. 22-23, 27), Peter Furlan (3. str. platnice), Marjan Manček (str. 5), Jasna Merku (str. 9), Živa Pahor (str. 24-26), Klavdij Palčič (str. 7, 15, 17), Paolo Pascutto (str. 11), Magda Tavčar (str. 20-21, 28, 29, 4. str. platnice).

BINA ŠTAMPE ŽMAVC
Narisala MOJCA CERJAK

ZRNCA SONCA

ZRNCA SONCA BREZ PRESTANKA
NALETAVAJO V LETNE ČASE:
POLETJE UGASNE V JESEN
IN POMLAD IZ ZIME ZRASE.

ZRNCA SONCA NAPRAŠIJO
ČEZ OTROŠTVO DIH POZLATE
IN IZ ZLATIH LET NATKEJO
MREŽO SIVIH LASKOV ZATE.

Napisala in narisala ANDREJA BORIN

Jesen

JATA ŠKORCEV,
LISTJE ZLATO,
VSE JESEN NAZNANJA,
VETER, GLEJ,
PA SONCE PLAHO
SEM IN TJA NAGANJA.

GROZDJE SLADKO
Z VRHA GRIČEV
SE V DOLINO SMEJE,
SMEH FANTIČEV
Z NJIM OD DALEČ VEJE.

Pogled iz vremenske hišice

Oblačni dan

IZ VREMENSKE HIŠICE JE NAJPREJ POGLEDAL VREMENKO.

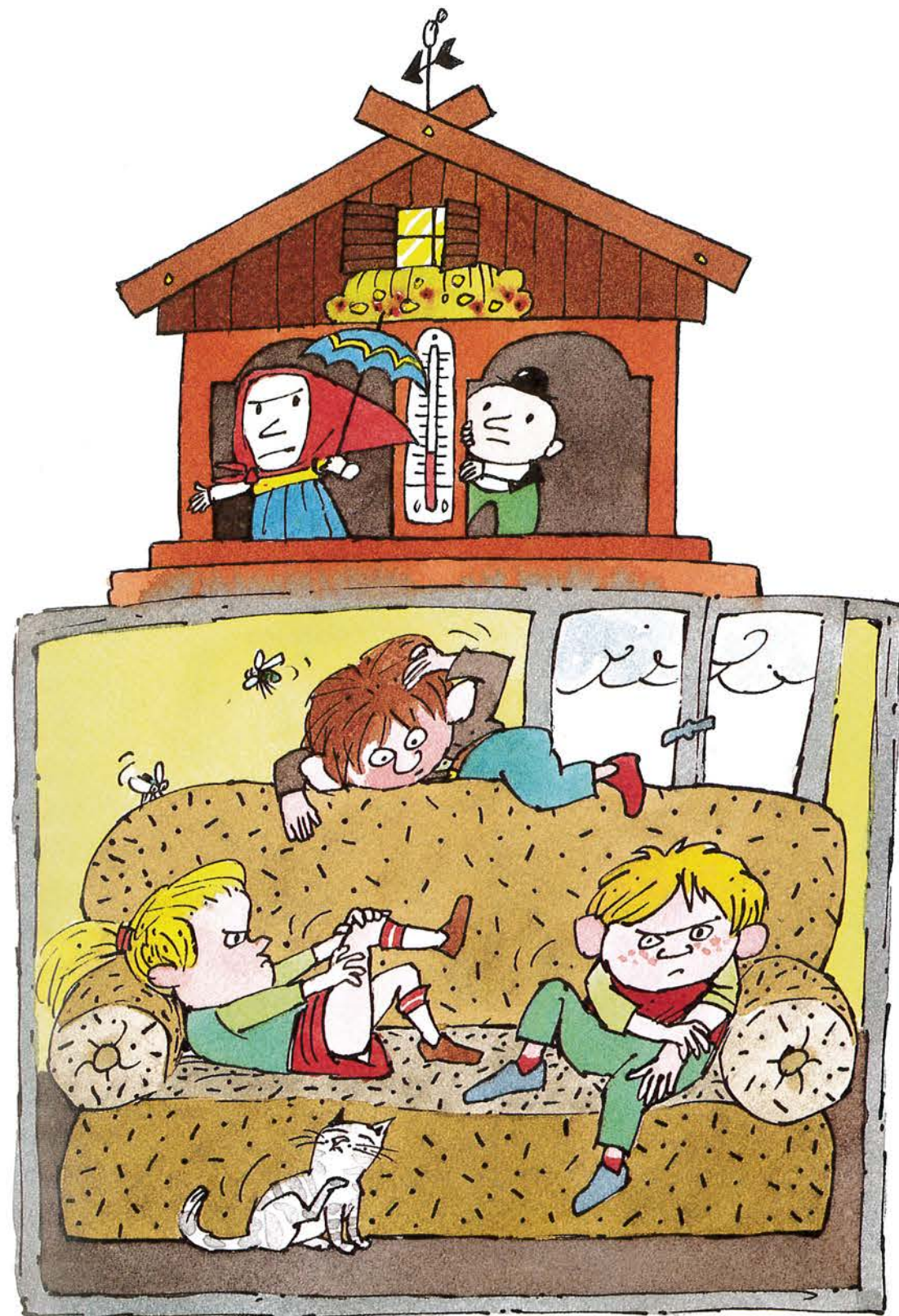
“BRŽ NAZAJ,” JE UKAZALA VREMENKA, “DANES DELAM VREME JAZ!” KAJ JE KAZALO VREMENKU DRUGEGA, KOT DA UBOGA?

VREMENKA JE BILA RAVNO PRAV DOBRE VOLJE. LAHKO BI SKUHALA DOLGOTRAJNO DEŽEVJE.

“NE BOŠ!” SI JE MISLIL VREMENKO IN POKUKAL IZ HIŠICE. VREMENKI JE ZAČELA DEŽEVNA ČAROVNIJA TAKOJ ZELO NAGAJATI. TEŽKI OBLAKI, KI JIH JE ZAMESILA, NISO HOTELI SPUSTITI VODE NA ZEMLJO.

“BRŽ NAZAJ V HIŠO, KAJ PA DELAŠ ZGAGO!” JE ZAROBANTILA VREMENKA. ON PA JE ŽENKI ŠE NEKAJKRAT POGAJAL IN ZATO TISTI DAN NI IN NI HOTELO DEŽEVATI. BILO PA JE OBLAČNO IN PUŠČOBNO. OTROCI SO SE VES DAN SAMO PRASKALI.

Nadaljujte zgodnico in jo pošljite Galebu!

ZLATI ROG

2

Mladi Karman krikne in se zbudi iz hudih sanj. Je to mogoče? Morski kralj ga je torej poslal po zlati rog, da bi ga pogubil, da bi ga oddaljil od ljubljene princeske Dane. Joj, je živa, ali se je ubila, ko je padla z grajske line?

Tedaj opazi, na križišču še sedi sivi starec.

“Si videl, kaj puščaš za sabo?!” ga je ta tedaj nagovoril. “Tudi Solimander ve, da se nihče ne vrne s Sinjih gora, z dežele Zlatoroga. Zato te je poslal na pot brez vrnitve.”

“Ubijem ga. takoj moram nazaj. Morda so to samo mučne sanje... princeska Dana, ne more biti mrtva.”

“Kamen za zglavje, dragi Karman, če hočeš usodo spoznati, in kamen namesto srca, če hočeš kaj doseči. Ti pa hočeš nad Zlatoroga! Samo s kamnom namesto srca se kaj doseže. Ha ha ha.”

Tako se je kruto posmejal starec in v hipu ga ni bilo več. Karman je že skočil v sedlo, da bi se pognal nazaj k morski obali in se maščeval verolomnemu kralju Solimandru. Takrat pa je zvesti šarec zarezgetal in rekel:

“Poslušaj moj svet, mladi Karman. Ta starec gotovo ni bi navaden starec in kar je rekel, gotovo kaj pomeni. Nikar ne odvrni svoje poti od Zlatorogovega kraljestva.

Maščevanje ničesar ne reši. Pomisli na Danico. Iz Zlatorogove krvi rase triglavska roža, ta celi rane, in njegov zlati rog premaga najbolj temne sile, tudi smrt.”

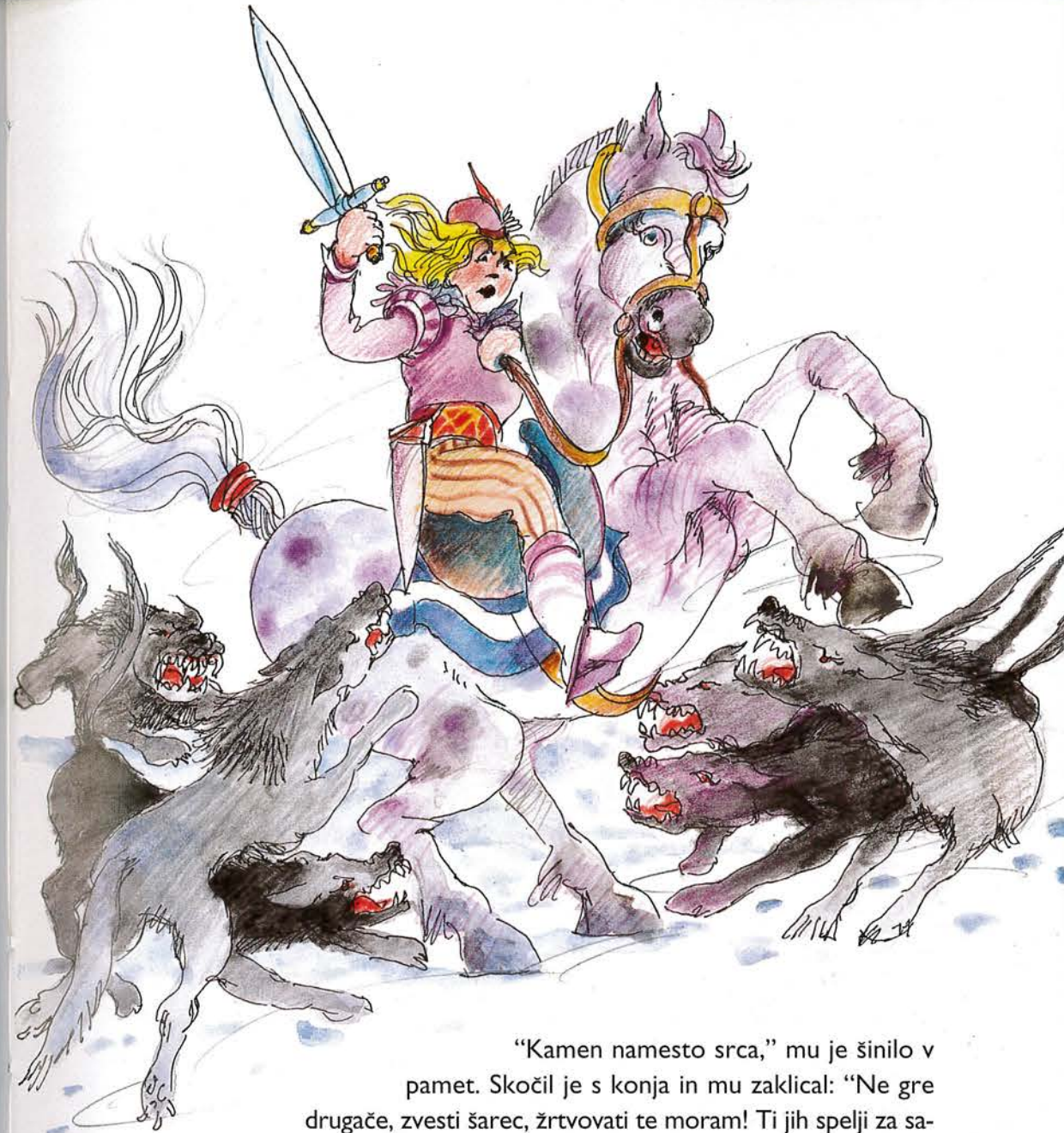
Karman se je v obupu oklenil šarčevih misli. Spodbode konja, še prej pa vzame s sabo kamen s križpotja.

Zdaj je razločno videl pravo smer. Ne v levo ne v desno, ampak naravnost, kjer je v daljavi žarel soj. Kar po brezpotju je šel za njim.

Dolgo dolgo, tri dni, kot sedem let dolgih, je šel. Postajalo je vse bolj hladno, pokrajina je tonila v mrz in mrak, le tisti daljni soj mu je svetil in ga grel.

Tedaj se je nehadoma z vseh strani pognalo proti njemu šestero volkov. Krvoločni, ogromni, da nikjer takih.

ZA BRALNO
ZNACKO

“Kamen namesto srca,” mu je šinilo v pamet. Skočil je s konja in mu zaklical: “Ne gre drugače, zvesti šarec, žrtvovati te moram! Ti jih spelji za sabo, jaz moram po svoji poti.”

Zaradi črne žalosti v srcu in zaradi svetlega soja v daljavi se je ravnal po krutih starčevih besedah. Konj je zahrzal v slovo in oddirjal. Strašni volkovi so se pognali za njim. Ubogi šarec!

Še tri dni je šel Karman preko planjave. Na večer tretjega dne je prispel do jezera. To je bilo Studen jezero, čez in čez ukovano v led. Soj je prihajal

prav iz njegovih globin in mladi junak se je napotil kar preko njega. Na sredini, tam, kjer je svetloba kar rojila z dna, je izvlekel meč in začel z njim udarjati po zamrznjeni gladini. Sekal je in sekal: meč je žvižgal skozi zrak, a se je samo s klenkom odbijal.

Ko je tako že brez pravega upanja udarjal po stekleni skorji, je zaslišal še druge udarce, tope in enakomerne.

Še nekdo je stal na zaledenem jezeru in tolkel po njem. Nedaleč stran je stal žerjav in obupano kljuval po zrcalni podobi ptiča, ki je gledal vanj z jezerskega dna.

Kraljeviču se je žerjav zasmilil: "Pusti to, ledena plošča je predebela in žerjav na dnu jezera je samo privid."

"Pod stekleno gladino je ujeto moje živo telo, jaz pa sem gotovo pernato srce. Moj trup kljuva k meni, z mano hoče v topli svet, pa se ne moreva združiti. A tudi narazen ne moreva," mu je odgovoril žerjav z glasom, ki je bil zamolkel, kot bi prihajal od daleč. Potem je zaplahutal s krili in še rekel: "Luč, h kateri se hočeš ti prebiti, ta pa je res privid. Samo kvišku poglej, če ne verjameš!"

Karman je dvignil pogled. In res: nad Studen jezerom, iznad meglic ob njegovem bregu so se dvigovala strma pobočja Sinjih gora in za visokim skalnim robom je žarelo. Svetloba v Studen jezeru je bila le odsev luči iz gorskega kraljestva.

"Prav tja sem namenjen, čimprej. Princesko Dano moram rešiti. Samo Zlatorogova moč naju bo spet združila na tem svetu ... ali na onem svetu!"

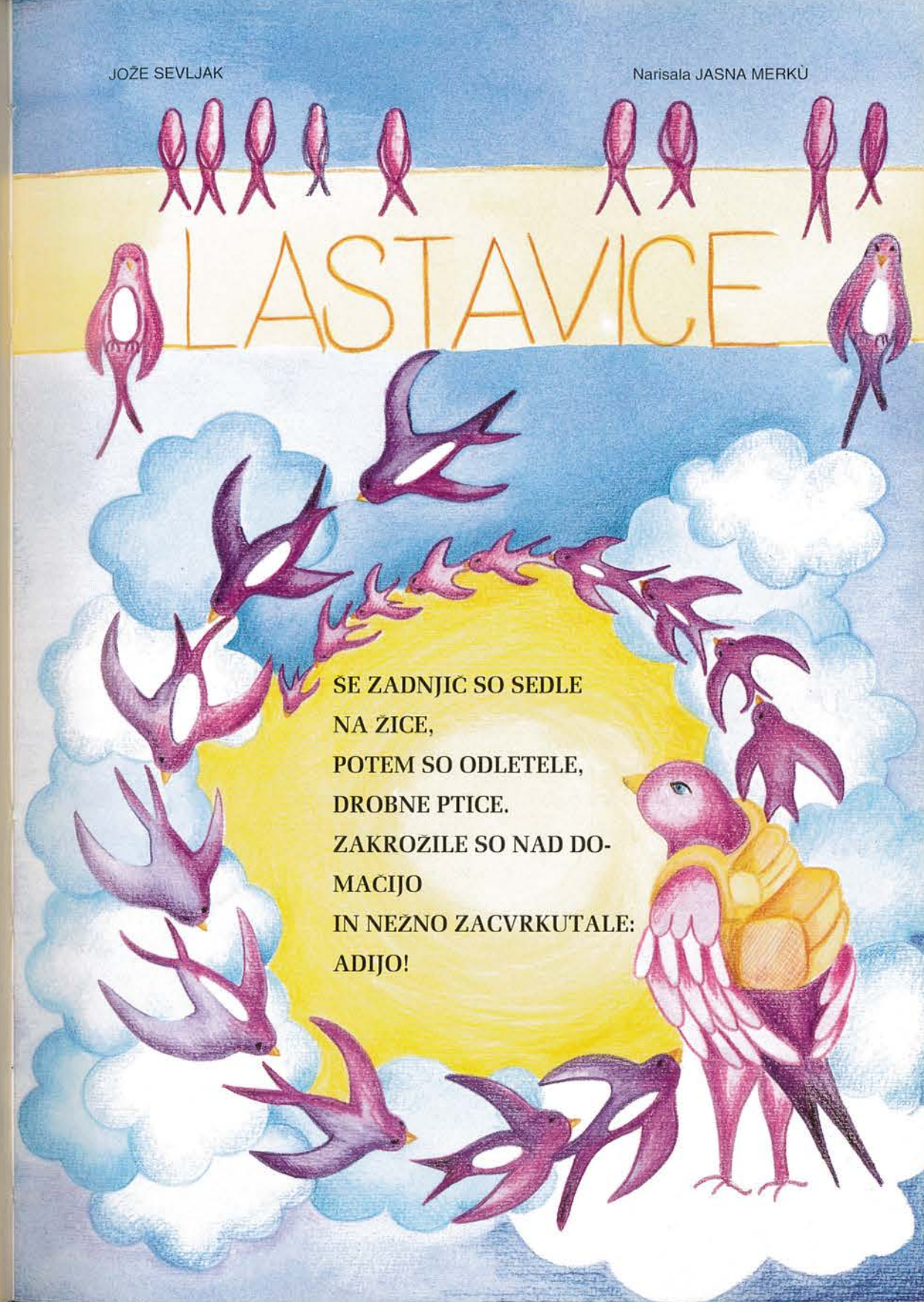
"Huda pot je pred mano, zato bi mi prav prišla tvoja družba. Kako ti naj pomagam, da bi se rešil ledenega okovja?" ga je vprašal Karman.

"Morda ..." mu je odgovoril žerjav, "če k telesu, ki me čaka pod ledom, položiš križpotni kamen. Naj bo kamen, kjer je zdaj pernato srce. Morda pa najdeva rešitev tudi za mojo muko."

"Joj! Kamen namesto srca, praviš. Morda je to mislil zlovešči starec na križpotju?! Jaz pa sem žrtvoval zvestega šarca..."

S to težko mislijo v prsih je položil Karman križpotnik na podobo belega ptiča pod ledom in glej: v hipu se je sivi žerjav odtrgal od gladine Studen jezera.

(Nadaljevanje)

SE ZADNJIC SO SEDLE
NA ZICE,
POTEM SO ODLETELE,
DROBNE PTICE.
ZAKROZILE SO NAD DO-
MACIJO
IN NEZNO ZACVRKUTALE:
ADIJO!

Prvi dež

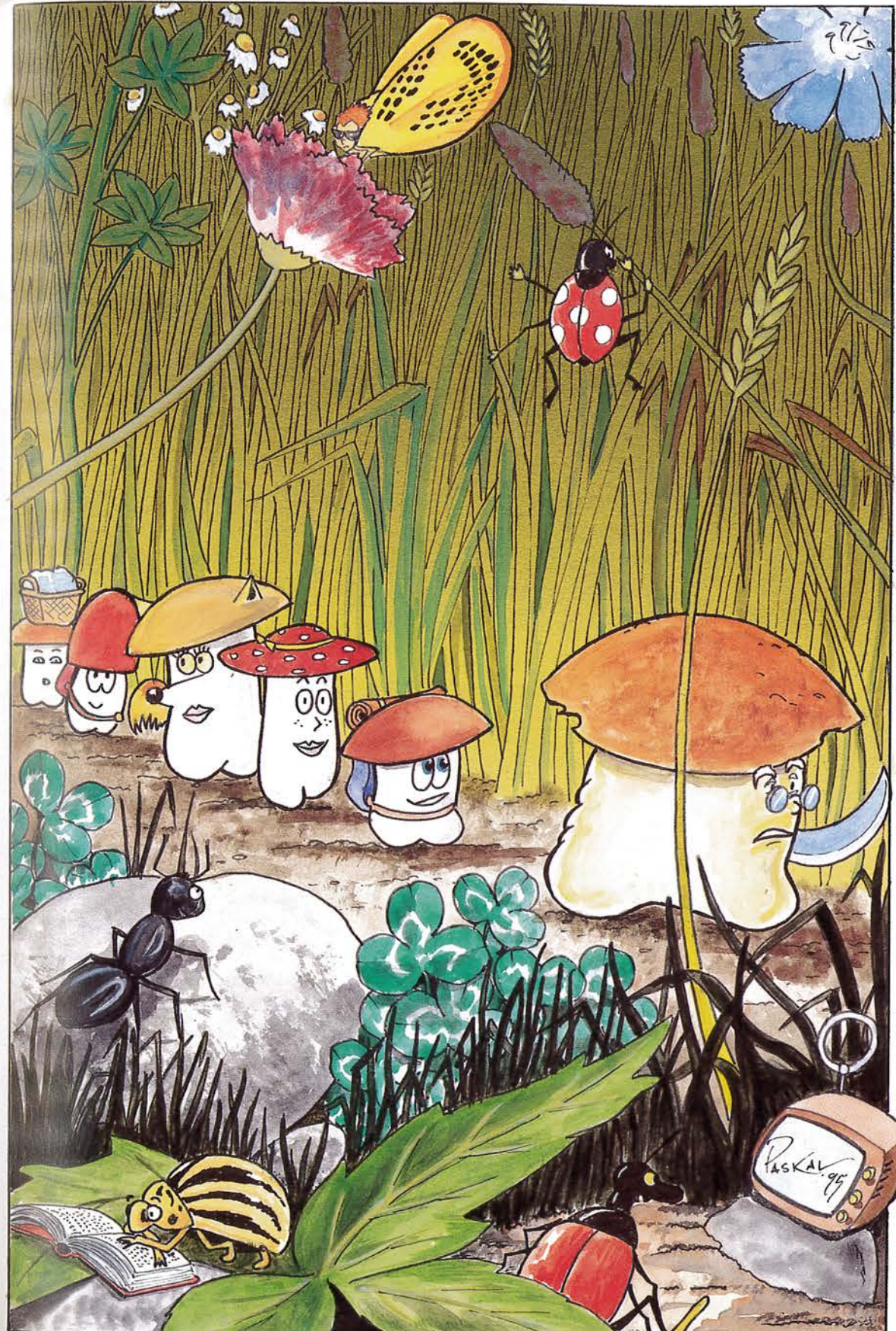
V gozdu je bilo vse mokro. Tla so bila že prav prijetno jesensko mehka, kar je lahko opazila vsaka gozdna žival, ki jo je sončna svetloba tega prvega jesenskega dne postavila na noge.

V gobjem naselju Jurčkov park, ki se nahaja prav pod naravnim parkom "Sinjega potočka", je bilo še vse tiho. Gobice so uživale zaslužen počitek. Poslušale so kapljice sveže deževnice, ki se je pretekala preko tal gozda v posebne zbirne centre za vodo. Iz teh posod rastline in gobe zbirajo potrebno vodo za hrano, rast in dobro počutje. Vode je bilo toliko, da so si nekatere mlade gobice zaželele celo bazen. Poglavar vseh gob, Veliki Goban, je opozoril mlade gobice, da je vode sedaj res na pretek, za bodočnost pa se še ne ve, če bo vode dovolj za vse. Ker je voda za gobe najvažnejša hrana, je potrebno varčevati z njo. In nenazadnje, bazen bi vse male gobice odvrnil od jesenske naloge, to je opazovanja zunanjega sveta.

Mlade gobice so takoj spoznale, da jih čaka nova naloga. Ker so bila tla dovolj mehka, so starejše gobe odločile, da je čas, da tudi najmlajše gobice prilezejo na plan.

Starši so ponosno pospremili mlade gobice h korenini velike smreke. Pomahali so si s klobučki ter šli vsak svojo pot: starši na delo, gobice pa na izlet v naravo z Velikim Gobanom.

Veliki Goban je potrepil s svojim mogočnim klobukom tla in poiskal mesto, kjer je padlo največ vode. Tla so bila kar pošteno mokra. Veliki Goban se je ves zmočil, ko je odprl mlajšim gobicam pot v gozd. Jurčku je šlo pri tem na smeh. Imel je že smeh na ustih in tudi iz grla bi se bil zakrohotal kot v cirkusu, če bi ga Lisička ne opomnila, da je to poglavar vseh gob in da se je zmočil prav zaradi njih. Jurček je takoj razumel, da ima Lisička prav ter se ji zahvalil za nasvet. Mušnica ni mogla zadremati celo noč. Še

vedno se je spraševala, če je pravilno izbrala klobuček ali ne, sicer pa je bila na tiste bele pikice na svojem škrlatnem pokrivalu ponosna: nobena druga gobica ni imela takega klobučka!

Veliki Goban je s svojim klobukom odprl veliko režo pod gozdno jaso, da so lahko gobice kar hitele na zrak. Niso se prerivale, saj je bila luknja dovolj široka, da so vsi zagledali... visoko travo. Jurček se je že hotel upirati, saj je Veliki Goban celo leto obljubljal, da bodo videli sinje nebo, visoke smreke, hiše, celo avtomobile. Travnne bilke pa so bile bolj podobne koreninam, ki jih je gledal že celo leto, kot pa prej naštetim stvarjem. Jurček jih ni sicer nikoli sam videl, pripovedovanje Velikega Gobana pa je bilo tako zanimivo in podrobno, da bi znal razlikovati med hrastom in smreko, in to na prvi pogled, kar je težko tudi za bolj izkušene gobe.

“Pred vami je svet! Vi ga ne vidite, ker smo še prenizko. Treba je iti višje, na pot!” je zaklical Veliki Goban. “Sedaj lahko dihate svež zrak in občudujete barve, kmalu boste lahko spoznali oblike stvari. Pred vami bodo grmi in drevesa, praproti in na jasah gozdne jagode... Pot je dolga in zanimiva, zato pohitimo in pozor! Nismo sami v gozdu. Tudi človek gre po dežju v gozd, ker ve, da gobe takrat gremo na izlet. Moramo biti pozorni in previdni!”

Ob teh besedah je bilo vsem mladim gobicam jasno, da izlet po zunanjem svetu ni tako lahka zadeva kot igranje med koreninami smrek pod zemljo.

Prihodnjic

MARJAN TOMŠIČ
Narisal KLAVDIJ PALČIČ

ZA BRALNO
ZNAČKO

DVE MAMI

Imam dve mami. Vem, da se sliši čudno, vendar je resnično. Prva mama je tista, ki me je rodila in ki je umrla 1943. leta, ko mi je bilo štiri leta. Druga mama pa je tista, ki se je usmilila sirot: starih mulcev in moža-vdovca, to je mojega očeta.

Zdaj vam bom pripovedoval, kako se je moja otroška duša upirala, da bi priznala to drugo mamo kot pravo mamo.

V meni so se takoj po materini smrti dogajale hude stvari. Taval sem po cesti, po poteh, po hodnikih in sobanah gradu, v katerem smo stanovali in se kar naprej cmeril, vmes pa vztrajno klical: “Mama! Mama! Mama!” Se je v meni ta spomin, to boleče začudenje: ‘Kje je mama? Zakaj ne pride? Kam je šla?’ Nikakor nisem mogel sprejeti dejstva, da je ni več in da je nikoli več ne bo. O tem so me prepričevali vsi: obe sestri, brat, neka grda teta, sosedi, skratka vsi. Govorili so: “Marjanček, mama je umrla. Mame ne bo več. Mame ne boš nikoli več videl.” nekateri pa so se mi lagali, in to je vnašalo v mojo zavest še večjo zmedo in bolečino. Ti so me tolazili: “Mama je šla v trgovino. Saj bo takoj prišla.” Ali pa so si izmisljali: “Mama je šla v Maribor, prinesla ti bo bonbone. Nehaj se cmeriti, saj bo prišla.”

Seveda je ni bilo. Bilo pa je veliko mraza, hladu, ki je lezel pod kožo, se zavrtaval v kosti. Obupno me je zeblo in nikakor se nisem mogel ogreti. Kar naprej sem bil prehlajen in iz nosu so mi vi-

sele dolge sveče. Brisal sem se ob rokav, saj robcev takrat skoraj nismo poznali. Tacal sem okoli v sestrični kiklici, v bratovem, dosti prevelikem suknjiču in se drl, drl, drl brez prestanka. Utihnil sem šele takrat, ko me je jok popolnoma izčrpal in sem od utrujenosti zaspal. Toda čim sem se prebudil, se je muzika spet začela.

Na pravo mamo imam danes, po tolikih letih, le nekaj skromnih spominov. Eden med njimi zavzema posebno, rekel bi, da kar častno mesto.

Bilo je nekega dne, ko se je mama vrnila iz Maribora. Prinesla mi je svinčene vojake, Hitlerjeve seveda, saj je bil Maribor takrat zaseden od Nemcev. Mene pa ni brigala politika, zato sem se vojakcev prav divje razveselil. Bili so kot zivi. No, zame so kar oživali. Eni so nosili telečnjake, ob bokih so jim visele bombe ‘stilerce’, od zadaj pločevinka s plinsko masko, puško so nosili na rami, jo imeli ob nogi ali pa jo držali v rokah... Eni so poklekali in streljali, drugi so streljali leže, tretji so metali bombe. Navdušeno sem jih razmeščal po mizi in se sladko zabaval.

Mama pa je takrat (ali pozneje, kdo bi to vedel, saj se v otroškem spominu vse prepleta) dala na štedilnik kozico, v njej je razbelila mast in na to mast je polagala kose kurjih črev. Kot da bi se to dogajalo danes, jo slišim, ko me prepričuje:

“Marjanček, to je dobro. To je zelo dobro. Daj, poskusi!”

In res je bilo okusno, hrustljivo, in dobro, dobro!

Mlel sem med zobmi in vse se mi je smejalo: sonce na oknu, vojaki na mizi in 'pečenka' na krožniku. Nekaj pa se nikakor ni skladalo s to srečo: mamine solze, namreč. Jokala je in me močno stiskala k sebi. Preplašen sem jo spraševal: "Zakaj pa joces? Zakaj joces?"

Jokala je, ker se je odpravljala v bolnico. Slutila je, da se ne bo več vrnila. Po mojem rojstvu je namreč se bolj zbolela in v bolnišnici je bila več ko doma. Tudi zato ji je bilo hudo.

* * *

Oče se je po njeni smrti kmalu poročil. Dobro leto kasneje. In pojavila se je ženska, ki ni bila niti malo podobna moji mami. Bila je sicer prijazna, ponujala mi je bombone, čokolado, kuhala je dobre juhe, prinasala je kruh, orehe, celo fige, pomaranče, rozice... toda to ni bila moja mama, na noben način to ni mogla biti moja mama!

Upirali smo se ji vsi, tudi sestri in brat. Neko nedeljo se je se posebej potrudila in je skuhalo govejo juho. Pojma nimam, kje je v tistih hudih časih, minevalo je leto 1944, dobila meso, da je lahko pričarala na mizo takšno razkošje.

Poklicala nas je z dvorišča in hodnika. Vabila je: "Pridite, skuhalo sem vam nekaj dobrega."

Prisli smo, gledali izpod cela in bili zelo hudobni. Posedli smo za mizo in, ceprav neznansko lačni, sumničavo ovohavali juho. Kremžili smo se, se zmrdovali. Juha pa se je tako božansko kadila, na njej so plavali cekinčki, pod njimi pa so bili zlato rumeni rezanci. Ampak mi smo bili črni, črni ko premog in težki ko svinec.

Prva je pokusila Jozica. Namrdnila se je, odložila je zlico, odrinila krožnik in zasikala:

"Teга pa že ne bom jedla."

To je bil ukaz, in vsi smo mu sledili. Drug za drugim smo odrinili kroznike in kot papige ponavljali: "Teга pa že ne bom jedel, ne!"

Mama, torej ta druga mama, je molčala. Stala je pri stedičniku, si pritiskala roki na prsi in molčala. Čisto nič ni rekla. Mi pa smo se pohuljeno splazili od mize in mrknili na hodnik.

Tu smo potem posedli, se stisnili k zidu, v kak kot in kuhali mulo. Toda, bili smo lačni, strasno lačni. Lačni, da se je kar temnilo v naših glavah. Puntali smo se, zamolklo gledali v tla, sobili spodnjo ustnico, in vztrajali. Toda želodci niso bili tako neumni. Krulili so in zahtevali, da spremenimo mnenje. Prva se je omehčala Štefka. Kar vstala je in rekla: "Jaz grem jest!" Za njo se je skobacala na noge Jozica, potem pa se midva z bratom. In smo se vrnili v kuhinjo ko polito kužki.

Mame ni bilo v sobi. Slisali smo, kako hlipa v spalnici. Neslišno smo posedli in kot bi trenil, so bili krozniki prazni. Gotovo nas je slišala, saj so se vrata odprla in molce ter na posebno blag način nam je na kroznike skupčkala se krompir, vsakemu pridodala kos mesa, zraven pa kuhan korenček in na sredino mize je mehko položila veliko skledo solate. In mi smo jedli, jedli, grizli, mleli, goltali in zgodil se je čudež; bolj kot so se polnili želodci, manj je bilo v nas trme in butaste neotesanosti, tiste grdo domisljave nadutosti. Ob zadnjih zlicah smo se že smejali in enako se

je razmilostil tudi obraz naše druge mame.

* * *

Od vseh sem bil najbolj preplašen jaz, saj sem bil najmlajši in sem mamo najbolj potreboval. Zdaj sem jo sicer imel, toda to ni bila taprava mama. Ni bila tista iz mojega spomina. Iskal sem le njo, po njej hrepenel, za njo smrkal in njo z razboljenim hrepenenjem klical. Zato me nikakor niso mogli pripraviti do tega, da bi tej mami, torej tej neznani ženski rekel mama. Na vse načine so se trudili, silili vame, me prepričevali: "Marjan, to je zdaj tvoja mama. One mame ne bo več, ona je umrla. Ta je zdaj tvoja mama. In reci ji vendar, smrčkavec neumni, mama! Čujes?! Butec mali, reci ji: Mama!"

Nič ni pomagalo. Da bi tej ženski rekel mama, do tega me niso mogli pripraviti ne z milim dopovedovanjem in ne s silo. S to pa sploh ne. Ta ženska, ta druga mama, ta prijazna tujka, ki nas je nasitila in lepo oblekla, je bila sicer res dobra, lepa, čista, mehka, topla, smehljajoča, sladko prijazna... vendar ta v moji zavesti nikakor ni mogla biti mama. Na noben način ne! Spekla je čudežno dober strudel, tamerli, naredila 'ajerspajz', delala je najokusnejše krompirjeve golaze, pekla kekse, ki so bili ko zvezde lepi, ko poljubčki mehki... toda, vse zaman. Ta mama ni bila moja, ni bila prava mama. Prava mama je tista, ki mi je prinesla vojakce, tista, ki je jokala in me stiskala na prsi, in tista, ki mi je spekla kurja čreva, ta pa so bila neopisljivo hrustljava, okusna in so se v ustih kar topila. In prava mama je imela drugačne lase, drugačne oči, drugačne ustnice, drugačen vonj in predvsem popolnoma drugačen glas. Da, to je bilo tisto! Glas. V tem se ta mama nikakor ni mo-

gla primerjati z ono drugo. In to, po čemer sem najbolj hrepenel in cesar sem si noro zeled, je bil njen glas. Ta pa je bil takšen, da bi ga znalo opisati le srce, ki ne pozna besed; z besedami se tega namreč ne da narediti.

In tako so minevali meseci in nove mame še zmerom nisem mogel klicati mama. In še vedno sem se drl. Drl brez odmora. Vsi so me bili do amena siti. Ko me niso mogli utisati z lepo besedo, so me pa tolkli, da bi mi le "zaprla usta". Toda potem sem se še bolj zvijal in krical.

Koncert sem zganjal tudi tisto usodno dopoldne. Nova mama mi je ponujala kekse, jaz pa sem se drl. Ponujala mi je skodelico toplega mleka, jaz pa sem kričal ko sraka. Dobrikala se mi je z namazanim kosom kruha, jaz pa nič. Naposled je obupala. Pustila me je v kuhinji in sla pospravljat sobo gospodu Zaplatalu, profesorju glasbe, ki je tudi stanoval v gradu.

In potem se je nekaj zgodilo.

Stal sem ob oknu in brez nehanja koncertiral. Smrkelj mi je visel iz nosu, bil sem že ves sluzast in na koncu z vsemi močmi. Naenkrat pa sem utihnil. Smrkav obraz sem porinil v odejo in se ob njo brisal. Odeja pa je zadisala... skrivnostno je zadisala po mami. Po kateri? Ne vem, enostavno po mami. Bil je ta vonj, ta mili, mehki, tolazilni vonj.

In že se vidim, kako stojim na pragu Zaplatalovega stanovanja in od tam molče opazujem novo mamo. V rokah drži metlo in se vrti med posteljo in omaro. Gledam jo, ona pa me ne vidi. In potem se sprozi plaz. Planem k njej, jo krčevito objamem okrog nog in iz vse duše, iz vsega srca zahlipam:

"Mama!"

Tako. Vsi pečati molka in trme so se v hipu zlomili. Odprla so se vrata v neznano deželo. Na stezaj so se razprla in skozi je vame prisijala milost.

Od tega dne sem kot po čarovniji nehal jokati, se dreti brez prestanka. Prepoznal sem to, kar gre iz veka v vek in kar nima ne obraza ne imena, se najmanj pa telesa ali kakršnekoli oblike. Razliva se nad planetom in ponuja tolažbo ter daje moč vsakemu, še tako bednemu bitju. To je ljubezen, ki lije z neba in je neusahljiva.

Zato imam dve mami. In to ni noben čudež. To je pač tako.

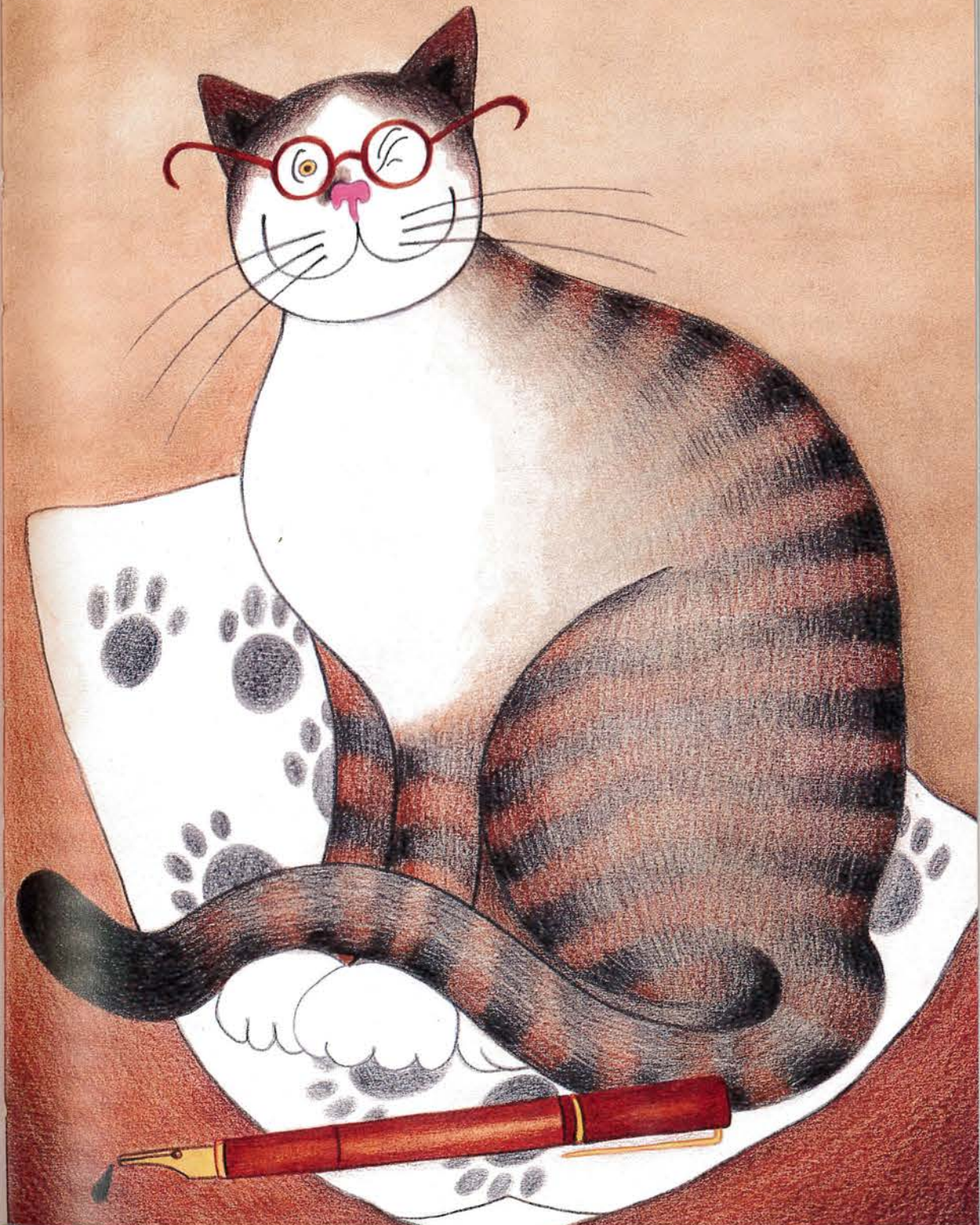
(Srgasi, 14. novembra 1994)

Mačje pismo

DRAGI MAČKI, LJUBKE MAČKE,
POT VZEMITE BRŽ POD TAČKE,
V MAČJO REBER POHITITE,
KO SE JUTRI PREBUDITE!
TAM BO LETNO ZBOROVANJE,
SPET TEGOBE VSE VSAKDANJE
BOMO SVETU POTOŽILI,
KRIVCE ZANJE OBSODILI.
NAJ IZVE VSA ŠIRNA SRENJA,
KAJ VSE Z NAMI SE POČENJA:
JESTI NAM LJUDJE NE DAJO,
Z NAMI VEČ SE NE IGRAJO,
DA PREVEČ NAS JE, TRDIJO,
S HIŠNIH PRAGOV NAS PODIJO –
IN ŠE SKROMNO PRENOČIŠČE
VSAK MAČKON SI SAM POIŠČE...
S TE OBŠIRNE ČRNE LISTE
NAJ IZVZAMEMO VSE TISTE,
KI ŠE RADI NAS IMAJO
IN NAM STREHO, HRANO DAJO...
TO JE VSE, ŠE LEP POZDRAV
VAM POŠILJA MUC

MRNJAV!

Vrdela pri Sv. Ivanu - kraljestvo mojih otroških iger

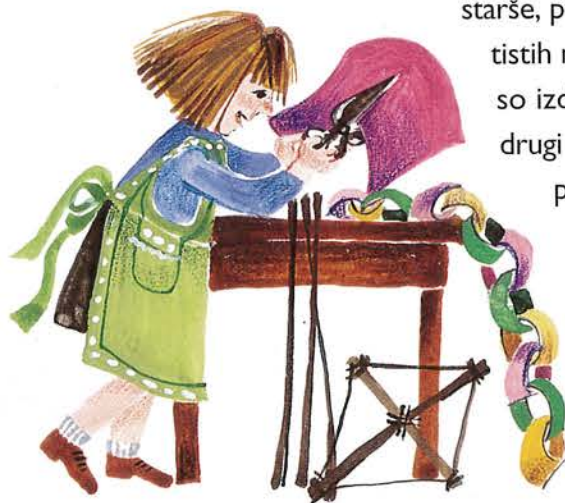
Šolska leta sem preživel v popolni nevednosti, kaj se dogaja okrog mene. Ko sem prvič prestopil šolski prag italijanske osnovne šole, je Nemčija napadla Poljsko. Italija pa je z Nemčijo sklenila sporazum, po katerem si bosta državi stali vojaško ob strani, če bosta napadeni. Že isto leto je Italija zasedla Albanijo. Francija in Anglija sta napovedali Nemčiji vojno. Mi kratkohlačniki pri Sv. Ivanu pa smo mislili na naše igre... In tako smo ob lepem vremenu izdelovali zmaje EL DRAGO.

Umetnost je bila v izdelavi, v papirju, lepilu, teži in dolžini repa. Ob potoku je rasla neka vrsta bambusa. Ta je odlično služil svojemu namenu.

Razpolovljeno debelce smo zvezali na sredi, da je nastal velik iks. Vse okrog smo napeli tanko vrv. Na ta skelet smo položili in ob vrvici upognili in zalepili tanek barvan papir. Te raznobarvne papirje so prodajali v trafikih.

Vsi smo ga stežka kupili. Po več tednov smo prosjačili starše, posebno mamo, predenj je odštela tistih nekaj čentežimov. Nekateri dečki so izdelali zmaj z enim samim repom, drugi z dvema, tretji so pa kar speli papirnato verigo. Umetnost je bila v pravilnem ravnotežju zmaja. Od tega je bilo odvisno, kako se bo dvignil in kako bo v zraku krožil.

Ko smo se naveličali te igre, smo

začeli z novo. PANDOLO je bil na obeh straneh ošiljen kos lesa. S količkom smo udarili po konici... les je odskočil... v zraku smo ga s količkom prestregli, ga spet udarili in ga tako pognali čim bolj daleč. To je bila primitivna in nevarna igra, saj je les lahko koga hudo oplazil. Igra je spominjala na ameriški base ball.

In kje smo se igrali? Na cesti. Na stranski cesti, kjer je le enkrat na dan zdrdral voz s konjo vprego, sicer pa je bila zmeraj prazna in samotna.

Prav radi smo se igrali tudi "indijance". Izrezali smo si lesene sekire, suhlje in ščite. Dirjali smo po naši namišljeni preriji in se junaško borili. Večkrat je iz nosa ali drugod curljala kri. Pa saj je odtekla samo "ta hudobna", nam je doma običajno rekla mama.

(Se nadaljuje)

Bajeslovna bitja

VILE

Bil je vroč poletni dan. Na nebu niti oblaka. Ovce so se pasle, pastirček pa se je dolgočasil. Medtem ko je postopal naokoli, je nadel na tri speče deklice. "Sonce jih bo ožgalo," je pomislil in jih skle-

nil zaščititi pred pripeko... Trud se mu je bogato obrestoval. Deklice, ki so bile v resnici vile, so postoterile njegovo čredo.

Vilam na Slovenskem pravijo tudi žalik žene, božje deklice, divje deklice, bele žene... To so prelepa ženska bitja z dolgimi lasmi. Oblečena so v tančice, ki valovijo okrog njihovih vitkih, gibkih teles, medtem ko plešejo svoja vilinska kola. Najraje živijo ob vodah: ob jezerih, potokih, rekah, studencih. Tam si češejo svoje svilnate lase in se občudujejo v vodni gladini.

Vile prelepo pojejo in plešejo, poznajo skrivnosti zdravilnih zelišč, predejo, tkejo, šivajo... Vse to počnejo ponoči, zlasti ob polni luni. Toda tako kot njihovo lepoto včasih kazijo kozje ali konjske noge, njihov značaj kazijo muhavost, nečimrnost in ljubosumnost. Do ljudi znajo biti silno ljubeznive pa tudi zelo okrutne in predvsem nepredvidljive. Zmeraj hočejo biti najboljše in najlepše. Gorje deklici, ki je lepša od njih in gorje junaku, ki ga vila ne more premagati.

Na galebovih krilih

Kamniti zaklad in utrjeni grič

Dragi otroci, ste sledili Galebovim nasvetom? Ste že napisali vse naloge? Dobro! Hitro se pripravite, da skupaj poletimo na prvi izlet.

Preko kraških gmajn, posutih z žarečim rujem, bomo tokrat najprej poleteli v vas, ki ji je ime Repen in stoji nedaleč od Trsta.

Kot v vseh kraških vaseh je sredi Repna trg, ki ga obdajajo starejše hiše. Okoli te stare sredine pa neprestano rastejo nove hiše. Vas se tako širi in spreminja svoj obraz. Tudi nekatere stare hiše so tako obnovljene, da jih ni več mogoče spoznati. Vendar se na številki 31, nekoliko nad trgom, skriva pravi zaklad. To je kraška domačija, stara gotovo dvesto let, mogoče tudi več. Danes v hiši ne živi več nihče. Postala je muzej, v katerem si lahko ogledamo, kakšne domove so imele naše prababice.

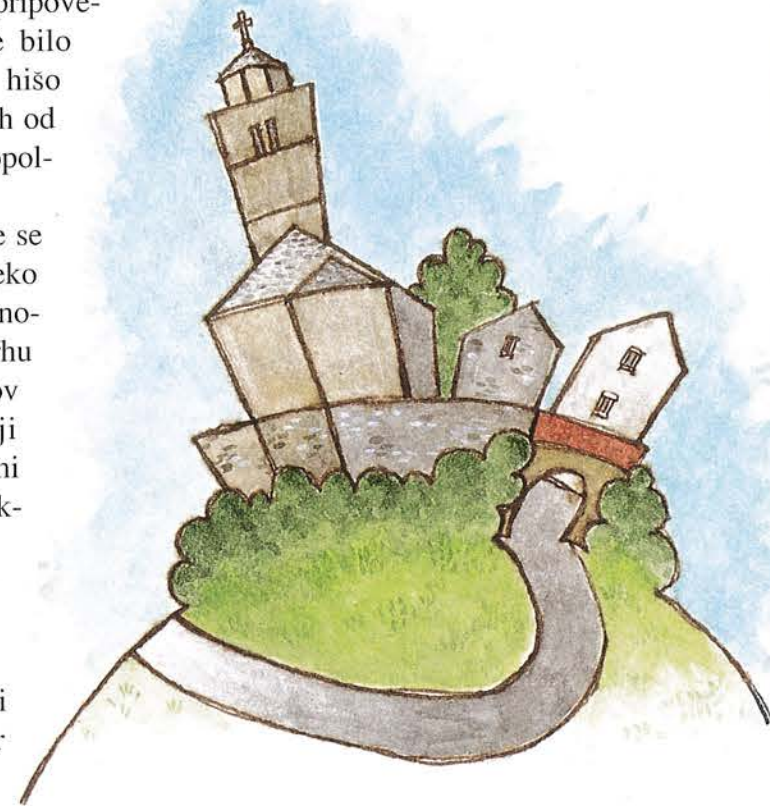

Domačijo obdajajo visoki zidovi, ki varujejo dvorišče pred burjo. Povsod je veliko kamna: kamniti so podboji vrat, kamnita sta tudi streha in vodnjak. Okna so majhna in zavarovana z železnimi križi. V pritličju so kuhinja z ognjiščem, klet in hlev. Do prvega nadstropja vodi zunanje stopnišče. V zgornje prostore pridemo po lesenem balkonu, ki se imenuje gank. V kraški hiši so shranjeni stari predmeti, postelje, zibelka, stoli, kmečko in drugačno orodje, ki nam pripovedujejo o tem, kakšno je bilo nekoč življenje. Kraško hišo lahko obiščete ob nedeljah od 11. ure do 12.30 ali pa popoldan od 15. ure do 17.

Po obisku kraške hiše se podamo še na sprehod preko zaselka Col, na grič, imenovan Tabor. Na samem vrhu griča, ki meri 418 metrov nadmorske višine, stoji cerkev, posvečena Blaženi Devici Mariji. Zraven cerkve stoji še nekaj stavb. Vse skupaj obdaja visoko obzidje z dvema vhodoma. Naše prababice so 15. avgusta, za Veliki Šmaren, romale na Tabor k maši.

Ta kraj se nasploh lahko ponaša z bogato in razburkano preteklostjo. Na vrhu Tabra so ljudje že tisoč petsto in več let pred našim štejem sezidali gradišče. Mnogo kasneje, med letoma 1471 in 1532 po našem šteju, je utrdba na Tabru služila kot zaklonišče pred turškimi vdori. Ostanek starodavne utrdbe je še danes viden ob glavnem vhodu.

Danes se ljudje ne naslanjajo več na obzidje, da bi videli, če so napalci na obzorju. Z vrha utrjenega griča si ogledujejo le čudovito pokrajino, ki jih obdaja. Pogled lahko ob jasnem vremenu seže zelo daleč, včasih

vse do Gradeža ali vrhov gorà v Furlaniji. Vsake dve leti sta cerkvica in Tabor prizorišče posebno privlačne in pisane prireditve – Kraške ohceti. Ljudje v dragocenih nošah se tu zberejo in prikažejo, kakšne so bile nekoč na Krašu poroke. Petje in veselje spremljata novoporočenca od cerkvice do “placa” – trga v Repnu, kjer se vsi svatje zavrtijo v plesu.

Torej, zvesti bralci, našega prvega izleta je s tem konec. Naslednjič bomo na Galebovih krilih poleteli do morja, ki pljuska ob devinske pečine.

KOLOVRAT ZA
PREJO

PINJA ZA METENJE

Koš ZA SHRANJEVANJE

Ko obišeš Kraško hišo, poišči narisane predmete. Starše, babico, dedka ali učiteljico vprašaj, čemu služijo. Nato v prazne kvadratke zapiši manjkajoče besede.

Podelili bomo pet nagrad: dober jesenski sadjež!!!

mali kuharji pomagajo v kuhinji

Sadni kolač

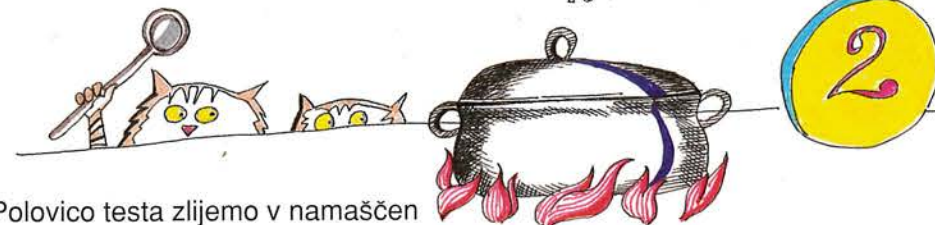

4 jajca, 12 jušnih žlic sladkorja in vrečko vanilijevega sladkorja penasto vmešamo. Dodamo 12 jušnih žlic olja in

prav toliko mleka ter 15 jušnih žlic moke, ki smo jo presejali skupaj z vrečko pecilnega praška. Dobro premešamo.

15 min - 180°C

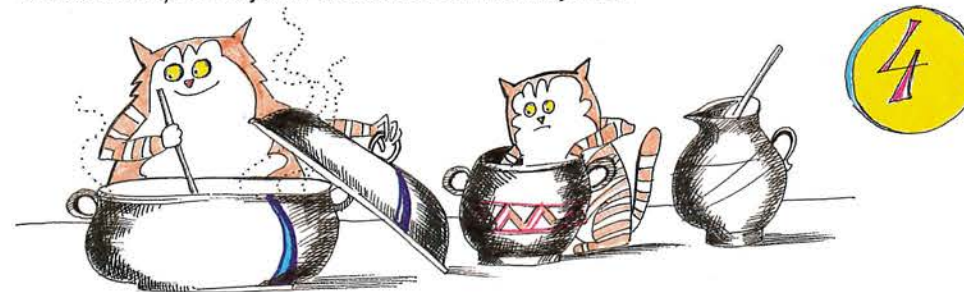
Polovico testa zlijemo v namaščen pekač in pečemo 15 minut pri 180°C.

Medtem očistimo 1/2 kg sadja: najboljšo je, če pomešamo ja-

bolka in slive (jabolka naribamo, slive izkoščičimo). Zmeljemo skodelico orehovitih jadr.

Na pol pečeno testo vzamemo iz pečice, ga obložimo s sadjem ter potresemo z zmletimi orehi in nekaj žlicami sladkorja. Pokrijemo s preostalim testom in pečemo še pol ure.

Rebusi

REBUS 6,8

ZA

RNA

REBUS 5,5,5

S

REBUS 6,7

100

Križanka

6 →

8 →

10 →

4 H

TR

2 L

3

5

7 Z

8

6 T

9

11

13 S

14

12 N

1 K

13 ŠAPRAVIŠKA

7

19

18

15

18

15

16

9

14

1

19

5

2

12

16

11

šolarji pišejo

Dragi Galeb,
pošiljam ti svojo S-zgodbo.
Upam, da ti bo všeč.

S-ZGODBA

Slonček Srečko se rad do solz smeje. Večkrat nosi srčkano srajco sinje barve. Stanuje v sosednji samopostrežni trgovini na podstrešni shrambi. Rad snede sadni sladoled, pa še sladki sirček in vedno srka slivov sok.

Sosedovi sovi Sandri, ki radovedno skovika in povsod svoj nos vtika, se Srečko smili, ker je tako sam. Rada bi ga seznanila s slonico Slavico. Slavica sama stanuje na bližnjem seniku.

Nekega sončnega spomladanskega dne Sandra pošlje Srečku Slavičino sliko. Slončku se slonica zdi silno srčkana. Skoči do nje na senik in se spoznata. Slavica ponudi Srečku sendvič s salamo in solato, on pa slonici svoje srce.

Slonček in slonica sedaj srečno skupaj živita s svojimi malimi sivimi slončki: Somijem, Sukijem in malo Sonelo v stanovanju v stari stolpnici v Sončni ulici št. 7.

Radha Nadlišek, 4. r.
OŠ "Fran Milčinski"
KATINARA

MLADI ARHEOLOGI

V naši "kapanci" se skupaj s prijatelji igramo, da smo arheologi. Z Matjažem Mihaličem najraje kopljeva v zidu na koncu šolskega dvorišča. Z Gabrijelom tolčeva kamenje, iščeva dragocene kristale in stare rude.

Nekega dne smo izkopali v našem zidu zelo veliko luknjo. Zid se je skoraj razsul, zato smo morali luknjo zadelati. Pri delu nam je priskočil na pomoč prijatelj Marko iz tretjega razreda. Najprej smo nabrali kamne, nato smo jih po-

stavili enega na drugega in tako luknjo v zidu kmalu napolnili. Namesto malte smo dali drobno kamenje in blato.

Bili smo zelo zadovoljni, da smo zid tako lepo popravili. Sedaj iščemo na šolskem dvorišču samo še kristale, kremenjake in stare kovance.

Matjaž Romano 3. r.
OŠ "Fran Venturini"
BOLJUNEC

31. OKTOBER DAN VARČEVANJA

31. oktober je dan varčevanja. Varčujemo lahko na več načinov. Tudi mi otroci lahko varčujemo. Ne kupujemo reči, ki nam ne služijo, pazimo na šolske potrebsčine, na obleke, skrbimo za zdravje in za vse, kar nas obdaja. Mi otroci ne služimo še sami denarja. Prav je, da denar, ki nam ga podarijo odrasli, skrbno hranimo.

Tudi narava je za nas velikega pomena, zato moramo paziti, da je preveč ne izkoriščamo in onesnažujemo, tako da bo naša prihodnost lepša.

Robert Damin 5. r.
OŠ "Fran Venturini"
BOLJUNEC

MOJA NAJLJUBŠA PRIJATELJICA

Moja najljubša prijateljica je Margherita. Spoznala sem jo že v vrtcu. Margherita ima temno rumene lase, spletene v kito. Ima sivkasto modre oči in nosi očala. Je zelo suha. Ko se pride k nam igrat, tako kričimo, da nas slišijo vsi sosedi. Vsaj tako pravi moja mama. V šoli je pridna. Ko pride k nam, se skupaj igramo. Pri nas dela tudi naloge. Margherita ima velikega brata, ki se imenuje Carlo Francesco. Ima mucka, ki se imenuje Beniamino, toda jaz ga imenujem Banato. Obe hodiva v četrti raz-

red. Jaz bi rada, da bi bili vedno prijateljici.

Andreja Koren 4. r.
OŠ "Josip Ribičič"
SV. JAKOB

DEČEK IN PTICA Domisljijski spis

Nekoč je živel deček, ki je imel zelo rad ptice. Nekega jutra, ko je gledal skozi okno, je priletela neka modra ptica na njegovo ramo. Pobožal jo je po trebuščku, ki ni bil nič večji od njegovega prsta kazalca. Ptica mu je začela peti take pesmi, kot jih ne zna nobena druga ptica. Drugi dan je spet prišla in mu pela. Tretji dan pa jo je prosil, če ga nauči zvižgati, tako kot zna ona. Ptica ga je res naučila. Ta ptica je postala njegova. Ime ji je dal Glasbenica.

Žiga Vižentin, 3. a
OŠ "Draga Bajca" - VIPAVA

TRGATEV

Vsako jesen dozori grozdje. Na Vipavskem imamo zelo došti trt. Grozdje vozijo s traktorji v klet. Na cestah je polno traktorjev. Vozijo belo in črno grozdje. Ob trgatvi se zbere mnogo ljudi. Grozdje nabirajo z velikim veseljem. Pridno trgajo, vmes se šalijo in prepevajo. Nekateri kmetje delajo doma vino. Trgatev je zmeraj zelo vesela.

Riki Krapež, 3. a
OŠ "Draga Bajca" - VIPAVA

MOJ Plišasti prijatelj

Vsak otrok ima svojo najljubšo igračo, tudi jaz jo imam. Moja plišasta igrača je rjav medvedek. Ta medvedek mi je najbolj pri srcu. Imena mu še nisem določila, vseeno pa mi je najbolj všeč. Njemu zaupam vse svoje težave. Tudi pri spanju mi dela družbo. Ko se odpravljava spat, ni ravno vesel. Saj ko spim, se premetavam in on, ubožček, zleti na tla. Zjutraj, ko se odpravljam v šolo, medvedek še spi. Ko pa pridem iz šole, je med-

vedek naspan in vesel. Ko končam naloge, se začneva igrati. Igrava se in veseliva. Na koncu lahko povem, da je moj plišasti medvedek moj najboljši prijatelj.
Duška Kondič, 4. d - OŠ ŽALEC

PISATELJ PRIMOŽ SUHODOLČAN NAJRAJE JÉ SENDVIČE

Učiteljica je stopila v razred in poklicala Katjo, Živo in mene ter nam povedala, da gremo na srečanje s pisateljem Primožem Suhodolčanom. Ta novica nas je zelo razveselila, kajti še nikoli se nisem v živo srečala z znanim pisateljem.

Ob 11. uri smo se napotile v predavalnico, kjer smo se z drugimi učenci počakali pisatelja. In ni bilo dolgo, ko je vstopil Primož Suhodolčan. Pozdravili smo ga s ploskanjem in mu s tem povedali, da smo zelo veseli njegovega obiska. Najprej se nam je predstavil, nato nam je povedal, katere knjige je napisal. Po končani predstavitvi knjig, nam je povedal še pravljico o kokoški, ki ni hotela znesti jajca.

Pisatelj se mi je zelo prikupil, ker se zna pošaliti z otroki. Tudi otroci smo mu lahko zastavljali vprašanja. Z veseljem nam je odgovarjal nanje. Povedal nam je tudi, da najraje jé sendviče, zato so mu kuharice pripravile sendvič.

Ura pogovora s pisateljem je hitro minila. Bilo je lepo in prijetno, zato si želim še veliko srečanj z znanimi osebami.

Tanja Hrapot, 6. e - OŠ ŽALEC

PROMET

Moj ati vozi avto.

Otroci moramo biti pazljivi, da nas ne podre avto. Najbolje je, da smo oblečeni v svetla oblačila. Cesto lahko prečkamo na prehodu za pešce. Takrat mora voznik avto ustaviti. Cesta ni igrišče. Z žogo se ne smemo igrati na cesti.

Urška Murn, 2. a
OŠ DOLENJSKE TOPLICE
BUČE SO DEBELE

Buče so že debele in zrele. Komaj čakajo, da jih kmet pobere. Največja buča je rekla: "Jaz bom prva na vrsti!" Najmanjša buča pa je rekla, da bo ona prva. In tako so se začele buče prepirati. Ko je prišel kmet na njivo, je rekel: "Najprej bom nesel na prikolico srednjo bučo in potem šele ostale."

Marko Starbek, 3. b
OŠ DOB PRI DOMŽALAH
MOJE DREVO

Z balkona vidim moje drevo. Raste ob robu gozda. Imenuje se kostanj. K njemu hodim vsako leto po kostanj. Ko pridem iz šole, pojem kosilo in naredim nalogo. Vzamem košaro, odvežem Majka in greva k mojemu drevesu. Ko nabereva kostanj, greva domov. Mami ga skuha.

Kristina Kokalj, 3. b
OŠ DOB PRI DOMŽALAH

REŠITVE UGANK IZ 1. ŠTEVILKE

NA GALEBOVIH KRILIH – Kam vas bomo popeljali?

Rešitev: REPEN, DEVINSKI GRAD, BRDA, ČEDAD, REZIJA

Nagrado za popotnico (veliko čokolado) prejmejo: Piero Giandon, 1. r. OS "Albert Sirk" – KRIZ, Matej Nadlišek, 3. r. OS "Fran Milčinski" – KATINARA, Boris Kalc, 4. r. OS "Primož Trubar" – BAZOVICA, Jan Guštinčič, 4. r. OS PESEK, Janos Sancin, 4. r. OS "Ivan Grbec" – SKEDENJ

KRIZANKA PO POCITNICAH

Vodoravno: senčnik, Irina, trak, ne, oboar, nalivno, top, ananas, Aleš, Elan, borovec, otev, re, oj, ideja, Piran, Apel.

Navpično: tabor, kolo, pero šotor, sirena, veja, era, Vesna, Nikola, ČN, Bine, oda, nakovala, ep, ANSA, oje, Kairo, naval.

SKRITI PREGOVOR: Kdor veliko govori, malo naredi.

KRIZANKA SNEGULJČICA IN SEDEM PALCKOV

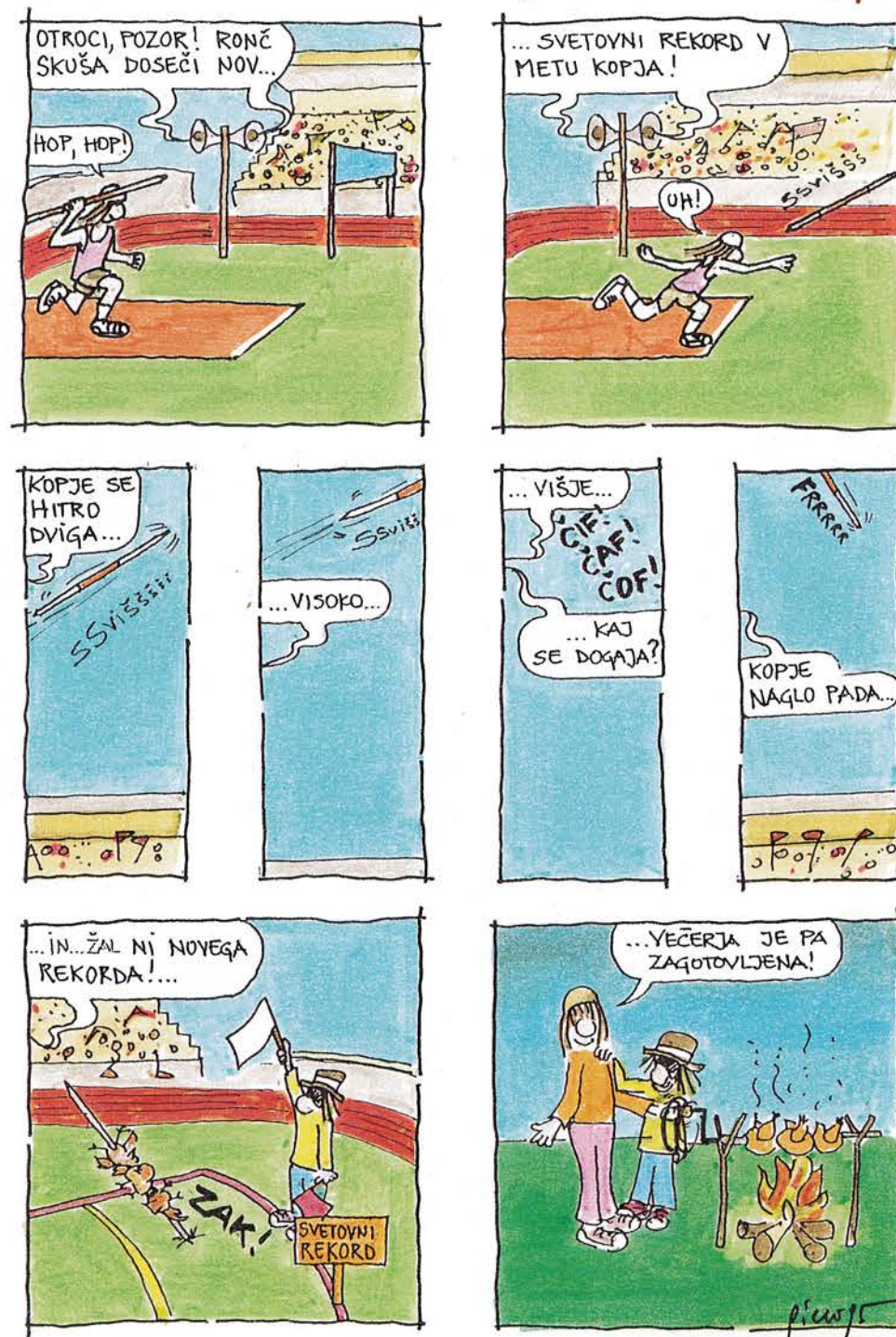
1. grad, 2. votlina, 3. čarovnica, 4. sod, 5. sova, 6. olupek, 7. ščip, 8. don, 9. duh, 10. stolp, 11. hrib, 12. lovec, 13. hišica, 14. palčki, 15. cesta, 16. črv, 17. Pad, 18. Ana, 19. okni, 20. mož.

Knjižne nagrade prejmejo: Silvia Gon, 4. r. OS Romjan – RONKE, Jerica Sirk, 2. r. OS "Albert Sirk" – KRIZ, Martina Carboni, 4. r. OS PESEK, Milcovich Martin, 1. r. OS "Primož Trubar" – BAZOVICA, Sanja Hrvatič, 5. r. OS "Ivan Grbec" – SKEDENJ, Grgič Anja, 1. r. OS "Primož Trubar" – BAZOVICA, Matej Grahonja, 5. r. OS PESEK, Gajbrijel Ota, 3. r. COS "Fran Venturini" – BOLJUNEC.

Rešitve ugank in križank iz te številke pošljite do 8. novembra!

Piše in riše PETER FURLAN

Ronč in Brenč, svetovna prvaka - Met kopja

Zlatko je domišljav otrok: – Vse je moje, –
vpije. – Vse lahko kupim!

Pa se boji, da ga napadejo in oropajo. Ima
kup dragocenih igrač, zato pa po večini sameva
za zidovi stanovanja.

Veliko mestnih otrok je danes kot naš Zlatko.
Vse igrače sveta niso nič vredne, če nimaš
družbe. Če si sam, je to pasje življenje. Zato se
pa tudi reče: sam kot pes.

Hodimo v šolo, v šoli pa so razredi. V njih
so fantje in dekleta tesno drug ob drugem kot jagode
v grozdu.

Zlatko, ni tako življenje bolj sladko in zlato?

